

COVID-19 vastane vaksineerimine raseduse ja rinnaga toitmise ajal

Miks on raseduse ajal COVID-19 vastane vaksineerimine soovitatav?

Rasedatel on suurem risk raske COVID-19 haiguse kujunemiseks võrreldes mitte-rasedatega. Raske haiguse all peetakse silmas eelkõige haigestumist, mille korral on vajalik intensiivravi, juhitud hingamine või lõppeb haigus surmaga. Samuti on COVID-19 haigusega rasedatel suurem risk ebasoovitavaks raseduse kuluks (nt enneaegne sünnitus) võrreldes nende rasedatega, kellel COVID-19 haigust ei ole.

Kas COVID-19 vastane vaksineerimine on raseduse ajal ohutu?

Kliinilistest uuringutest on COVID-19 vaktsiinide ohutuse andmeid rasedate kohta veel vähe ning kliinilised uuringud on alles käimas või algamas. Pfizer/BioNTech on juba alustanud oma mRNA põhise vaktsiinidega kliinilisi uuringuid rasedatel. Uuringusse on plaanis kaasata 4000 lapseootel naist ning lisaks hinnatakse seda, kas vaktsiini tekitatud kaitsvad antikehad kaitsevad ka vastsündinuid. Samuti on alustanud oma vaktsiini testimist rasedatel Johnson&Johnsoni tütarfirma Janssen, kelle uuringusse on plaanis kaasata üle 800 raseda.

Haiguste Kontrolli ja Tõrje Keskuse (CDC) eksperdid soovivad rasedate vaksineerimist, kuna vaktsiinide toimemehhanismi arvestades ei kujuta COVID-19 vaktsiinid rasedatele spetsiifilist riski¹.

Ka Eestis on rasedate vaksineerimine soovitatud (sõltumata trimestrist). Hetkel on uuringuandmeid rohkem mRNA vaktsiinide kohta ning seetõttu soovivad eksperdid kasutada rasedate vaksineerimiseks mRNA vaktsiine. Eestis kasutusel olevate mRNA vaktsiinide puhul – Pfizer/BioNTechi ja Moderna COVID-19 vaktsiinid – ei ole seniste uuringute põhjal leitud, et nad kujutaksid ohtu enne rasestumist või raseduse ajal².

mRNA vaktsiinid ei sisalda COVID-19 haigust põhjustavat elusviirust ning vaksineerimine seega COVID-19 haigust ei põhjusta. mRNA ei sisene rakutuuma, kus sisaldub inimese DNA, ning seetõttu ei põhjusta mRNA vaktsiinid ka muutuseid DNAs või teisi geneetilisi muutuseid.

Vaksineerimise kasu ja riskide hindamisel tuleb igal üksikul juhul kaaluda, kui tõenäoline on kokkupuude COVID-19 põhjustava SARS-CoV-2 viirusega, milline on COVID-19 haiguse risk rasedale ja lootele või vastsündinule ning millised andmed on juba teada vaktsiini kohta (kui hästi vaktsiin kaitseb, millised on teadaolevad kõrvaltoimed, millised piiratud ohutusandmed rasedatele on vaktsiini kohta juba olemas). Enne vaksineerimist on soovitatav arstiga nõu pidada.

Kas rasedatel võib COVID-19 vaksineerimisel esineda rohkem kõrvaltoimeid? Mida teha kõrvaltoimete esinemisel?

Seni ei ole rasedatel mRNA vaktsiinide kõrvaltoimed erinenud mitte-rasedatel esinenud kõrvaltoimetest. Kui vaksineerimisjärgse kõrvaltoimena tekib palavik, tuleks selle alandamiseks kasutada eelistatult paratsetamooli (mitte ibuprofeeni), sest palavik ise võib mõjutada raseduse kulgu ebasoodsalt. COVID-19 vaktsiinide võimalikuks teadaolevaks kõrvaltoimeks võib olla allergiline reaktsioon, mistõttu tuleks enne vaksineerimist informeerida vaksineerijat, kui varem on esinenud

---

¹ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/recommendations/pregnancy.html>

² <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2104983>

03.05.2021

tõsist allergilist reaktsiooni (eelkõige anafülaksia) mõne teise vaktsiini suhtes. Allergiline reaktsioon on kiirel sekkumisel väga hästi ravitav ja pikaajalisi tüsistusi ei esine.

Üldjuhul on vaktsineerimise järgsed kõrvaltoimed lühiajalised, iseparanevad ja kerged, kuigi võivad olla ebamugavad. Kõiki vaktsineerimise järgselt tekkinud tervisenähte ravitakse parimal moel sõltumata sellest, kas need on seotud vaktsineerimisega või mitte. Juhul, kui tervisenähud kestavad kauem kui 2-3 päeva, tuleks kindlasti võtta ühendust arstiga.

Kas COVID-19 vastasel vaktsineerimisel on rinnaga toitmise ajal erisusi?

Ükski EL müügiloa saanud COVID-19 vaktsiinidest ei ole rinnaga toitmise ajal vastu näidustatud, vaktsineerimisel lähtutakse kehtivatest kasutussoovitustest. Rinnaga toitvate emade COVID-19 vaktsineerimise osas ei ole otseselt kliinilisi uuringuid tehtud, kuid olemasolevad andmed ja vaktsiinide toimetehhanism ei anna alust arvata, et COVID-19 vastane vaktsineerimine imetamise ajal kuidagi ohtlik oleks. EL müügiloa saanud COVID-19 vaktsiinid ei sisalda paljunemisvõimelist viirust, mis tähendab, et nad on võimelised tekitama immuunvastuse, kuid ei paljune inimese rakkudes. Paljunemisvõimetus ei kujuta endast ohtu imetavatele emadele ega ka vastsündinule ning seega peetakse neid vastsündinutele ohutuks nende imetamisel. Hiljutised uuringud on näidanud, et mRNA vaktsiiniga vaktsineeritud rinnaga toitvatel emadel sisalduvad rinnapiimas antikehad, mis võivad kaitsta ka vastsündinut. See, millist kaitset need antikehad vastsündinule pakuvad, vajab veel täiendavaid uuringuid.

Kas COVID-19 vastane vaktsineerimine võib mõjutada rasestumist?

Hetkel ei ole ühegi vaktsiini, sh COVID-19 vaktsiinide kohta andmeid, et need põhjustaksid probleeme viljakusega. Enne COVID-19 vaktsiiniga vaktsineerimist pole rasedustesti tegemine vajalik ning pärast COVID-19 vaktsiiniga vaktsineerimist ei ole vajalik rasestumist vältida.

Kust leida rohkem infot?

- vaktsineerimise korraldus: riigiinfo telefonilt 1247
- tervisega seotud küsimused: perearsti nõuandeliinilt 1220
- värskem info vaktsineerimise kohta: vaktsineeri.ee
- korduma kippuvad küsimused: kkk.kriis.ee
- terviseamet.ee
- arsti nõuanne: oma perearstilt